

Social Solidarity in Cyprus: Human Rights for all

Εισαγωγή

Ο Μη Κυβερνητικός Οργανισμός «Νεολαία για Ανταλλαγή και Κατανόηση» (YEU Cyprus), πιστεύοντας ότι η συμβολή των νέων και η εμπλοκή τους στην κοινωνία των πολιτών θα παίξει σημαντικό ρόλο στην αλλαγή της κυπριακής κοινωνίας, διοργάνωσε το πρόγραμμα με τίτλο ‘Social Solidarity in Cyprus’. Σκοπός του προγράμματος ήταν η διαμόρφωση συστάσεων και προτάσεων πολιτικής από τους νέους της Κύπρου προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Οι συμμετέχοντες του προγράμματος ήταν νέοι μέχρι 30 ετών από όλη τη γεωγραφική επικράτεια της Κύπρου.

Το πρόγραμμα χρησιμοποίησε τη μεθοδολογία του Διαρθρωμένου Διάλογου, μια διαδικασία διαβούλευσης μεταξύ των νέων και των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής που έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι οι απόψεις των νέων λαμβάνονται υπόψη στη διαμόρφωση των πολιτικών που τους αφορούν. Ο Διαρθρωμένος Διάλογος χρησιμοποιεί την προσέγγιση εκ των κάτω προς τα πάνω (bottom-up approach) καθώς και μεθόδους μη-τυπικής εκπαίδευσης, με κύριο σκοπό να παράγει έγγραφα πολιτικής με ένα σύνολο συστάσεων τα οποία θα υιοθετηθούν σε μεταγενέστερο στάδιο από τους επίσημους φορείς.

Στόχος

Κύριος στόχος του παρόντος εγγράφου πολιτικής, είναι να αναδείξει την άποψη της νεολαίας σε θέματα κοινωνικής ενσωμάτωσης και ρατσισμού στην Κύπρο και να προωθήσει τα πορίσματα τους στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για την αξιοποίηση τους, προς βελτίωση του τρόπου χειρισμού θεμάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, προτείνονται δράσεις που πρέπει να αναληφθούν στο πλαίσιο των έξι ακόλουθων θεματικών: Διακρίσεις, Μετανάστες και Πρόσφυγες, Ρατσισμός και Ξενοφοβία, Αναπηρίες, Ισότητα των δύο φύλων και Γυναικεία συμμετοχή, Διαφορετικότητα και θέματα ΛΟΑΤΙ.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος, οι συμμετέχοντες εργάστηκαν σε ομάδες προκειμένου να εντοπίσουν και να περιγράψουν αρχικά τα προβλήματα που εντοπίζουν στην κυπριακή κοινωνία όσον αφορά στην κάθε θεματική και στη συνέχεια να διατυπώσουν τις συστάσεις τους ως προς την αντιμετώπισή τους.

Περιγραφή προβλήματος

Τα κύρια προβλήματα που εντοπίστηκαν από τους συμμετέχοντες σε κάθε μια από τις θεματικές που τους δόθηκαν είναι, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Διακρίσεις

- Ανεπαρκής ενημέρωση, παραπληροφόρηση και αναπαραγωγή στερεοτυπικών αντιλήψεων από τα ΜΜΕ και άλλους φορείς σχετικά με τη διαφορετικότητα και τις διακρίσεις.
- Έλλιπής ενημέρωση και ευαισθητοποίηση στα σχολεία για ζητήματα διαφορετικότητας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων από κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό.

Μετανάστες – Πρόσφυγες

- Μη προώθηση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης των μεταναστών και των προσφύγων.
- Έλλειψη κατάλληλης και έγκαιρης ενημέρωσης από την χώρα υποδοχής των μεταναστών και προσφύγων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.
- Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού σε φορείς που ασχολούνται με τη μεταναστευτική πολιτική.

Ρατσισμός – Ξενοφοβία

- Ο σχολικός εκφοβισμός (bullying) που υπάρχει κυρίως στα σχολεία.
- Έλλειψη κατάλληλης εκπαίδευσης από εκπαιδευτικούς και γονείς για να μπορούν να εφαρμόσουν τακτικές για την προστασία του παιδιού από το να γίνει θύμα ή θύτης εκφοβισμού.
- Απουσία διαπολιτισμικών εκδηλώσεων στα σχολεία για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Αναπηρίες

- Έλλειψη υποδομών για την εξυπηρέτηση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΑμεΑ) σε κτίρια και δρόμους.
- Απουσία προγραμμάτων για θέσεις εργασίας σε ΑμεΑ, ένταξης τους στην αγορά εργασίας καθώς και διασφάλιση ίσων ευκαιριών.
- Έλλειψη κατάλληλου εξοπλισμού και καταρτισμένου προσωπικού των δημόσιων νοσοκομείων με αποτέλεσμα τη μη ποιοτική εξυπηρέτηση των ΑμεΑ.
- Ελλειμματικές προσπάθειες στο θέμα της σχολικής ενσωμάτωσης παιδιών με ειδικές ανάγκες.
- Απουσία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας για το θέμα από τα ΜΜΕ.

Ισότητα των δύο φύλων – Γυναικεία συμμετοχή

- Αναπαραγωγή αρνητικών στερεοτύπων από τα ΜΜΕ.

- Έλλειψη δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικούς, ούτως ώστε να προωθηθεί η ισότητα των φύλων και η γυναικεία συμμετοχή σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, πολιτικής, πολιτισμικής και οικονομικής ζωής.

Διαφορετικότητα – ΛΟΑΤΙ

- Έλλειψη σωστής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στα σχολεία.
- Καθυστέρηση στην ενημέρωση και ενδυνάμωση των μαθητών για τη διαχείριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης στα σχολεία, ταυτότητας φύλου ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό.
- Προώθηση παραπλανητικών και λανθασμένων μηνυμάτων από τα ΜΜΕ για την πραγματικότητα των ΛΟΑΤΙ ατόμων.

Προτάσεις για αλλαγή

Ο οργανισμός «Νεολαία για Ανταλλαγή και Κατανόηση» μέσω του προγράμματος “Social Solidarity in Cyprus” του Ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus+ , έδωσε την ευκαιρία σε όλους τους νέους που συμμετείχαν στο διήμερο συνέδριο που διοργανώθηκε στις 26 & 27 Νοεμβρίου 2016 να εκφράσουν τις απόψεις τους και στη συνέχεια να καταγράψουν τις δικές τους προτάσεις για βελτίωση ζητημάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο.

Βάσει αυτών των προτάσεων, προτείνει τα ακόλουθα (ανά θεματική):

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

1. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού να εισάγει μάθημα επιλογής στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα, το οποίο θα πραγματοποιείται με την υποστήριξη εξειδικευμένου προσωπικού, εντός της σχολικής χρονιάς 2017-2018.
2. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού να εισάγει δραστηριότητες τυπικής και μη τυπικής μάθησης με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα στο μάθημα «Αγωγή Ζωής/ Αγωγή Υγείας» στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, εντός της σχολικής χρονιάς 2017-2018.
3. Εντός του έτους 2017, το Υπουργείο Εσωτερικών να προωθήσει με ενημερωτικά φυλλάδια και παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης τις υπηρεσίες του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως, με σκοπό την ενημέρωση των πολιτών.
4. Το Υπουργείο Εσωτερικών να θεσμοθετήσει τη «Γραμμή Ψυχολογικής Υποστήριξης» για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας και εκφοβισμού με τη στελέχωση μόνιμου προσωπικού (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί) μέχρι το έτος 2018.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ – ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

1. Το Υπουργείο Παιδείας σε συνεργασία με τα Τμήματα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης και την Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών, να ξεκινήσουν άμεσα την κατάρτιση προγράμματος εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας και κουλτούρας σε αιτούντες πολιτικό άσυλο και υπηκοότητα και/ή άτομα που διαμένουν χρόνια στη Κύπρο, ούτως ώστε να διευκολυνθεί η επικοινωνία και η ένταξη τους στο κοινωνικό σύνολο.
2. Το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης και η Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών να ενημερώνουν το συντομότερο δυνατό και σε έντυπη μορφή τους μετανάστες και πρόσφυγες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους σε κατανοητή για αυτούς γλώσσα.
3. Το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης και η Υπηρεσία Ασύλου να παρέχουν τις απαραίτητες αιτήσεις που χρειάζεται να συμπληρώσουν οι μετανάστες/πρόσφυγες και σε άλλες γλώσσες, εκτός της ελληνικής και αγγλικής.

4. Το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης να προχωρήσει άμεσα σε πρόσληψη ειδικού/εξειδικευμένου προσωπικού με σκοπό την μείωση του χρόνου της διεκπεραίωσης που χρειάζονται οι γραφειοκρατικές διαδικασίες σε θέματα μετανάστευσης.
5. Η Υπηρεσία Ασύλου να προσλάβει επιπρόσθετο εξειδικευμένο προσωπικό, όσο το δυνατό συντομότερα, το οποίο θα ασχολείται με τη διαδικασία εξακρίβωσης της αλήθειας των ισχυρισμών των αιτούντων άσυλο και κατά πόσο δικαιούνται να λάβουν το καθεστώς του πολιτικού πρόσφυγα, ώστε να μειωθεί ο χρόνος εξέτασης των αιτήσεων.

ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ – ΞΕΝΟΦΟΒΙΑ

1. Το Υπουργείο Παιδείας να παρέχει ένα σημαντικό κονδύλι έτσι ώστε, καθόλη τη διάρκεια του σχολικού έτους, να γίνονται σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς από εκπαιδευτές μη τυπικής μάθησης με σκοπό την ευαισθητοποίησή τους σε θέματα ρατσισμού και ξενοφοβίας.
2. Το Υπουργείο Παιδείας να παρέχει ένα σημαντικό κονδύλι έτσι ώστε, καθόλη τη διάρκεια του σχολικού έτους να γίνονται σεμινάρια μη τυπικής μάθησης για τους γονείς των παιδιών/μαθητών με σκοπό την ευαισθητοποίησή τους σε θέματα ρατσισμού και ξενοφοβίας.
3. Το Υπουργείο Παιδείας να παρέχει ένα σημαντικό κονδύλι έτσι ώστε, καθόλη τη διάρκεια του σχολικού έτους να γίνονται διαδραστικές και διαπολιτισμικές εκδηλώσεις και μαθήματα στα σχολεία σε μηνιαία βάση για τους γονείς και τα παιδιά. Τα εργαστήρια/μαθήματα θα αποτελούνται από σχολιασμό των εθίμων διαφόρων χωρών έτσι ώστε τα παιδιά να γνωρίσουν και άλλους πολιτισμούς και να προληφθούν φαινόμενα ρατσισμού και ξενοφοβίας.

ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

1. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ασφαλής μετακίνηση των ΑμεΑ στους δρόμους και σε δημόσια ή ιδιωτικά κτίρια, εισηγούμαστε:
  - Να επιβάλλονται αυστηρότερα πρόστιμα από την αστυνομία σε όσους σταθμεύουν παράνομα πάνω σε πεζοδρόμια και οπουδήποτε εμποδίζουν την ασφαλή διακίνηση των ΑμεΑ.
  - Να γίνονται αυστηροί έλεγχοι από την πολεοδομία πριν τη χορήγηση άδειας για ανέγερση κτιρίων, ώστε να είναι φιλικά και προσβάσιμα σε ΑμεΑ.
2. Το Υπουργείο Παιδείας, με τη νέα σχολική χρονιά 2017-2018, να δημιουργήσει ειδικές μονάδες στα δημόσια σχολεία και να προχωρήσει στην καλύτερη στελέχωση των υφιστάμενων μονάδων με λογοθεραπευτές, κοινωνιολόγους, ψυχολόγους, καθώς και άλλες ειδικότητες για να καλύπτουν τις ανάγκες των ΑμεΑ.
3. Το Υπουργείο Παιδείας να εντάξει στα αναλυτικά προγράμματα των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ένα μάθημα-εργαστήρι μη τυπικής μάθησης σχετικό με κοινωνικά ζητήματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, πληροφόρηση για ΑμεΑ κλπ. Για την υλοποίηση αυτού του μέτρου θα πρέπει να προηγηθεί εκπαίδευση μη τυπικής μάθησης στους εκπαιδευτικούς από ειδικούς επιστήμονες και άλλους εμπειρογνώμονες. Επίσης, τα

εργαστήρια μπορούν να γίνουν από ειδικούς εκπαιδευτές. Το συγκεκριμένο μέτρο μπορεί να τεθεί σε ισχύ από τη σχολική χρονιά 2018-2019.

4. Η Βουλή των Αντιπροσώπων, με ψήφιση σχετικού νομου, να εντάξει την ποσόστωση 2% - 5% σε μεγάλους οργανισμούς και επιχειρήσεις (ανω των 100 ατόμων) προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσληψη ΑμεΑ. Η ποσόστωση δύναται να είναι προαιρετική για εταιρίες με χρηματικά κίνητρα από το κράτος.
5. Το Υπουργείο Εργασίας να προβαίνει σε αιφνίδιους ελέγχους σε χώρους εργασίας ώστε να διασφαλιστούν οι συνθήκες εργασίας για όλους τους εργαζόμενους συμπεριλαμβανομένου και των ΑμεΑ.
6. Το Υπουργείο Υγείας να αναβαθμίσει τον εξοπλισμό στα δημόσια νοσηλευτήρια ώστε τα ΑμεΑ να έχουν την κατάλληλη φροντίδα μέχρι το 2018.
7. Το Υπουργείο Υγείας να προσλάβει άτομα εκπαιδευμένα στην ειδικευμένη φροντίδα ούτως ώστε τα ΑμεΑ να μην παραμελούνται στα δημόσια νοσηλευτήρια λόγω άγνοιας.

ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ - ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

1. Τα ΜΜΕ να ενημερώνουν το κοινό για την ύπαρξη ΜΚΟ στις οποίες μπορούν οι γυναίκες να αποταθούν για να πάρουν βοήθεια σε θέματα βίας και διακρίσεων.
2. Το κράτος να υποχρεώνει τους εργοδότες με νομοθεσία να ενημερώνουν τους εργαζόμενους για την ύπαρξη διαφόρων φορέων ενημέρωσης και προστασίας εργασιακών δικαιωμάτων και η παράβαση τους να διώκεται ποινικά.
3. Διάφοροι ΜΚΟ να κάνουν προγραμματισμένες επισκέψεις στα σχολεία προς ενημέρωση και προβολή ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ισότητας των δύο φύλων μέσα από βιωματικά εργαστήρια, για μαθητές 10 ετών και άνω.

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΛΟΑΤΙ

1. Να γίνει συνεργασία Accept Cyprus με άλλους ΜΚΟ και τοπικές αρχές με σκοπό την ποιοτική έκφραση του σεξουαλικού προσανατολισμού μέσα από θεατρικά εργαστήρια, γκαλερί, μουσική κλπ.
2. Με την έναρξη της καινούργιας σχολικής χρονιάς 2017-2018, διάφοροι ΜΚΟ σε συνεργασία με τα σχολεία να διοργανώσουν σεμινάρια / συνέδρια / βιωματικά εργαστήρια με θέμα τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης σχετικά με αυτό.
3. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού να αναθεωρήσει το μάθημα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης με στόχο τον εμπλουτισμό της ύλης αλλά και να εισάγει νέο μάθημα με στόχο την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης σχετικά με το θέμα αυτό. Η διαδικασία μπορεί να ξεκινήσει το 2017 και μέχρι το 2018 να έχει τεθεί σε εφαρμογή.

4. Τα ΜΜΕ να προωθούν το σεβασμό της ανθρώπινης διαφορετικότητας μέσω της ευαισθητοποίησης των δημοσιογράφων και δημοσιογραφικών εταιριών με συγκεκριμένα εκπαιδευτικά σεμινάρια και εργαστήρια από ΜΚΟ, για αποφυγή προώθησης κοινωνικών στερεοτύπων.